بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރުޢީ ނިންމުން

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/256
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ފާތިމަތު އަބްދުﷲ ގދ.ފަރެސްމާތޮޑާ/ [illegible] [illegible]
- އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތް: [illegible]
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރާއިމެދު ނިންމިގޮތް

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ނިންމި ތާރީޚު: 07 ޞަފަރު 1443
14 ސެޕްޓެމްބަރު 2021

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:

11 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1443

19 އޮކްޓޫބަރު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:

- **ނަންބަރު:** B4-CR-2/VN/2021/03
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ޖަޒާއީ އަމުރާއިމެދު ނިންމިގޮތް
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 16 ޖޫން 2021
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 14 ޖުލައި 2021

- **ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު ގެ ރައުޔު،** މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ އާއި ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު ތާއީދު ކުރައްވައެވެ.

ތަޢާރުފު:

1. މިއީ ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމަށްއެދިގެން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 "ވަގުތީ އަމުރާއިމެދު ނިންމިގޮތް" ގައި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ނޫން ކަމުގައި ބުނެ އެނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ގދ.ފަރެސްމާތޮޑާ/ [illegible] [illegible]، ޒާހިދާ ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބެލުނު މައްސަލައެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ދައުލަތާ ފަރާތަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ނެޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގައި ހިނގާދިޔަ މުރާފަޢާ

2. ޒާހިދާ ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2082/Cv-C/2021 ޤަޟިއްޔާ އިން ބެލުނު މުރާފަޢާގައި "ހިރާ މަސްޓަރޒް 2018" ގެ ސިވިލް ސަރވިސް [illegible] [illegible] [illegible] ސަރވިސްގެ [illegible] ގދ.ފަރެސްމާތޮޑާ/ [illegible] [illegible]، ޒާހިދާ ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން [illegible]، ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޒާހިދާ ޢަބްދުﷲ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޒާހިދާ ޢަބްދުﷲ އަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "ހިރާ މަސްޓަރޒް 2018" ގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޒާހިދާ ޢަބްދުﷲ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޒާހިދާ ޢަބްދުﷲ އަކީ މި [illegible] [illegible]

ކޮލެޖް ދިރިހުރިއޮތް ފަރާތްތަކުގެ ބަޔާންތަކަށް ހަމަޖެހިގެން ލިބިގެންވާ، އެކޮލެޖް ޒާހިދު އަބްދުﷲ އާއި ހަވާލުކުރެވުނު ދަރިވަރުންގެ ފައިސާ އަދާކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ފައިސާއެއް ކޮލެޖް ހަވާލުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ޒާހިދު އަބްދުﷲ އަށް ކޮލެޖް ހަވާލުކުރާ ތާރީޚާ ހަމައަށް ދިނުމަށާއި ދަރުމަޝަރުނަށް ގެއްލުންވާ ބަޔާއި ބެލެހެއްޓުން ހަމަޖެހޭނެ ގޮތެއް ހަމަޖެއްސުމަށް ޒާހިދު އަބްދުﷲ އަށް ބިޑުތައް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ދައުވާއެކެވެ.

ޒާހިދު އަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރި ބައިގެ ޚުލާސާ:

3. ޒާހިދު އަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި އެދިލެއްވި ޒާހިދު އަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން އެ ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުވާގެ ޚުލާސާއަކީ ކޮލެޖް ހަވާލުކުރުމުގެ ކުރިން، ޒާހިދު އަބްދުﷲ އަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ފުރުޞަ އެހެން ފަރާތަކަށް ދޫކޮށްލާފައިވާތީ، އެ ފުރުޞަ ގެއްލުނު ބަދަލުގައި ބެލެހެއްޓުމަށް ދޭން ޖެހޭ ފައިސާ ދެއްކުމަށާއި އެ ފުރުޞަ ގެއްލުނު ބަޔާން ކަނޑައަޅާ ދިނުމަށް ދަރުމަ ޙަވާލުކުރުމުގެ ކޮލެޖްތަކާއި ނުހަމަގޮތުން ދިޔުމަކީ ގެއްލުމެއް ކަމަށް އެކުލެވިގެންވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ.[1]

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމުން:

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 ގަޟިއްޔާ އަމުރާއިމެދު ނިންމުމާބެހޭ ބައިގައި ބުނެފައިވަނީ

".....ގަޟިއްޔާ އަމުރާއި ދެކޮޅަށް ޤާނޫނު ނިންމުމުގައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފުރުޞަތު ކަނޑައެޅުނު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން، ސަރުކާރުން ދެއްކުމަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ހިމެނުމާއި

06 ގެ 295 ވަނަ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ ގުޅިގެންނުވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭ ޤަވާޢިދުތަކާ ގަޟިއްޔާ އަމުރާއި ދެކޮޅަށް ގޮތުގެ ނިޔާވެގެން

ސަރުކާރުގެ އާދައިގެ ގޮތް (ވިޔަސް) އަށް ބަލާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ގަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ

އުސޫލުތަކާއި، އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 4S3/Cv-C/2012 ގަޟިއްޔާގައި ގަޟިއްޔާ އަމުރާއިމެދު ނިންމި ގޮތުގައި،

ސަރުކާރުގެ އާދައިގެ ގޮތް (ވިޔަސް) ހިމެނުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން، ސަރުކާރުން ދެއްކުމަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާ ހިމެނުމާއި

---

[1] ޒާހިދު އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ގަޟިއްޔާ އަމުރާއި ބެހޭ ގޮތް" ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރު.

06 ގެ 295 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެންޖެހޭ ހާލަތުގެ ކަމެއް، ދަޢުވާކުރާ ފާތިމަތު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ބެދުވެރިވެގެން އޮތްކަން އެނގެން ނެތަތީ ދަޢުވާކުރާ ފާތިމަތު ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ވަގުތީ އަމުރެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅައިދީ[illegible]." މިފަދައިންނެވެ.

5. ފާތިމަތު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 ވަގުތީ އަމުރާއިމެދު ނިންމާފައިވާ [illegible] ނިންމުމެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް:

6. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 "ވަގުތީ އަމުރާއިމެދު ނިންމިގޮތް" ބާޠިލު އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތް ނޫންކަމަށް ބުނެ [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ފާތިމަތު ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ދެ ނުކުތާއެވެ.

-6.1 ސިވިލް ކޯޓުގެ ވަގުތީ އަމުރު ނިންމުމުގައި އެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބުތައް އެނގެން ނެތުމުން، އެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާއި މި މާއްދާ [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއާއި

-6.2 ސިވިލް ކޯޓުން ވަގުތީ އަމުރު ނުނެރުމަށް ނިންމާފައިވަނީ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭކަންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

7. މި ނުކުތާގައި ހުށަހެޅުއްވި ޝާހިދު ޢަބްދުﷲ ގެ ޝަހާދަތް ދިރާސާކުރުމުގައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 "ވަގުތީ އަމާނާތްތެރިނުވުމުގެ ތުހުމަތު"، ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާގެ މައްސޫލިއްޔަތު ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، ޝާހިދު ޢަބްދުﷲ އަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ފޮނުވި އުނުން ޝަހާދަތާއި ބަލާފަ ނުކުތުމުގައި، އެ ފޮނުވި ދެއްކުމުގެ ބައިވެރި ނުކުތުމުގައި، އެ ފޮނުވީ ގޮތުން ބަޔާން ބަޔާނުގެ މުޤައްރަރުގެ އެއްވަސް ޝަހާދަތާ ނުކުތުމަށް ދެއްވާފައިވާ މަޢުލޫމާތު އެނގޭ އަމުރު ކަނޑައަޅާފައެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކަށް ދެއްކުމުގެ ޝާހިދުން ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ

8. ޝާހިދު ޢަބްދުﷲ ގެ ޝަހާދަތް ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ދެއްކުމުގެ ޝާހިދުން ބުނެފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރިޕޯޓްވާ ޤަޟިއްޔާ ސްޓޭޓް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. މުޙައްމަދު ޝަރީފް [2021] SC 73 ގެ ޤަޟިއްޔާ އަށް ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ބުނެފައިވަނީ ދަޢުވާގައި ވަގުތީ އަމުރަކީ ނުކުރާ ގޮތް އަސާސީ ގޮތުގައި ދު މަސައްކަތުކުރުމުގެ ޝަރީޢަތުގައި ބަލައިގަނެވޭނެކަމަށެވެ، އަދި ގޮތެއްގެ ފުރުޞަތު މަސައްކަތަށް ސާބިތުކޮށް ކުރުމަށްދޭ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ 6 ވަނަ ނުކުތާގައި ފުރަތަމަ މަސައްކަތަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާ ވ. އެނގެ ކުރަމުންދަނީ ކުރިޔަކަށް[2] މައްސަލަ ކަމަށެވެ، އެ މަސައްކަތުތަކަށް ބަލާއިރު ވަގުތީ އަމުރު ނިންމި ގޮތުގެ ޖުމުލަ ތަފްސީލު ބަޔާންކުރުމަށް ފަރާތަކުން ޤާނޫނުއަސާސީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ނިންމުމުގައިކަމަށް ބުނެފައިވާ ސާބިތުވޭ ހަމައެއް ނެތްކަމެވެ.

---

[2] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2012/SC-A/21 ޤަޟިއްޔާ

9. ޢާއިޝަތު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ވަގުތީ އަމުރުގައި ނަންބަރުޖެހިފައިވަނީ، އެކަމުގެ ސަބަބުން އިތުރު ނުކުތާތަކުން ގެއްލުމެއް ޢާއިޝަތު ޢަބްދުﷲ އަށް ދިނުމަށް ބަލާނުލާ ވަކިކޮށްދީފައިވާ އެ ގެއްލުމަކީ ކާބަޔަކަށް ބެލެނިވެރިއެއް ނުވާނެކަމަށާއި، ދިވެހިސަރުކާރުގެ އިދާރީ ނިޒާމުގެ ގޮތުން ދިފާޢުކުރަނިވި ވަގުތީ އަމުރު ނަންބަރުޖެހޭ ތަނެއް އެކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކަށް ސިވިލް ކޯޓުން ވަގުތީ އަމުރުގައި ނަންބަރުޖެހިގައި ތިޔާ ކަމަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ދިފާޢުކުރުމަށް ބުނެ ނިޔާޖެހުމަކަށް ބުނެފައިވަނީ، ޢާއިޝަތު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން އިދާރާގެ ވަގުތީ އަމުރާއި، ދައުލަތުން އެއްބަސްވުމުގައި ދައުލަތާއި ވަނަވަރުގެ މުއްދަތު ދިފާޢުކުރުމަށް ސަރުކާރުން މަސްލަހަތަށް ދައުލަތުން ޢަމަލުކުރަމުން، ދެކޮޅަށް މުސްތަޤިއްލު ފަދަ ސަރުކާރު ބަދަލު ގޮސް ޢާއިޝަތު ޢަބްދުﷲ އަށް ދެއްކެވުމަށް ދައުލަތުން ދިފާޢުކުރެވޭ.

ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބު ބުނިޔާދު

10. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 ވަގުތީ އަމުރާއިމެދު ނިންމުމުގައި އެ ނިންމުމަށް ފާސިލު ސަބަބުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 483/Cv-C/2012 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ވަގުތީ އަމުރާމެދު ނިންމި ގޮތުގައި ސަރީޙަށް އަދާލަތުގެ ހަމަ (އިޝާރީ) ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤު ހަމަޖެހިފައިވާ ސަރީޙަށް ބަޔާންކުރާ ބަޔާނެއް ބުނެފައިވާ ޤަވާއިދު 06 ގެ 295 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބާރުގެ ވަގުތީ އަމުރު ނަންބަރުޖެހޭ ނަމަވެސް ކަމުގެ ސަބަބު، ޢާއިޝަތު ޢަބްދުﷲ އަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ކަންތަކުގެ ތަފާސް އެނގެން ނެތުމުން މި އަމުރު ނަންބަރުޖެހޭ ނުކުތާގެ ގޮތެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމުގެ

ތުހުމަތު މި މައްސަލައިގައި ޤާނޫނާ ނުވަތަ ކޯޓުތަކުގެ ޙުކުމަކާ އަދި އެއީ ޔައުމިއްޔާއެއްކަމަށް ސިފަ ކޯޓުން ފާހަގަ ކުރި ސަބަބުތަކުގައި ބިނާކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ. ޝަރީޢަތުގެ އަމުރުތަކުގެ ހަމައަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވުން ނުޖެހުނު ސަބަބަކީ ކޯޓަކަށް ބިނާކުރެވިފައިނުވާތީއެވެ. ހަމަ އެގޮތުން ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްދާ ގޮތުން ހުރިގޮތާ ގުޅުވައިލުގެ 06 ގެ 295 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތް ކުރި ގޮތެއްވެސް ވަގުތީ އަމުރުގެ ނުރުހުންތައް ނިންމި ސަބަބުތަކުގައި ސިފަ ކޯޓުން ބިނާކުރެވިފައި ނުވެއެވެ.

11. މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ވާޞިލުވި ސަބަބު ބަޔާންކުރުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ކުރުމުގެ މައިގަނޑު އުސޫލު ކަމުގައި ބަޔާންކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަރިހުގައި އިސްތިއުނާފު ނ. ޢަލީ ބަރަސާން [2021] SC 30 މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ވަނީ މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ވާޞިލުވި ސަބަބުތައް ބަޔާންކުރުމުގައި ކަން ކުރަންޖެހޭ ގޮތުގެ ބައެއް އުސޫލުތަކެއް ބަޔާންކޮށްފައެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ބަޔާނުގައި ފަދައެއްގައި ފާހަގަކުރި ގޮތުގައި، "ޙުކުމަށް ވާޞިލުވި ސަބަބު ބަޔާން ކުރުމުގެ ފައިދާ" އެއީ ހަމައެކަނި ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމާއި ފާސިލުއައްޑުގައި ހުކުމްގެ ކަރުދާހުން، ހަމައެކަނި "ޙުކުމް" ގެ މައްޗަށް ބަލައިލާ ކަން ގޮތެއް އެނގެން އެހީތެރިވުމަށް ނޫނެވެ. ފާސިލުއައްޑުގައި ކަނޑާ ޙުކުމްކަ އެއްވެރިއިން ވަކި އަމުރުތަކުން އެއީ ހުރިހާ ހުރިހުރުމެއްވެސް ނިންމުން ބޮޑުކަމާއި ދުރުކޮށް އެ ކަމެއްގެ ދުރާ ވިސްނުމެއްގެ މައްޗަށް ހުރިހުރުމާ ދަލީލުތަކުގެ ވަޒަންކުރުމާއި ދެމިހުރުމުން ވަގުތީ އަމުރެއް ދޭ ގޮތުން ނިންމާ ނިންމުންތަކުގެ މައްސަލަ ބައްލަވާ ފަރިތަ ފަރާތުގެ ނިންމުމަށް ވާޞިލުވި ސަބަބުތައް ތަހުގީގު ކުރުމަށްޓަކައެވެ. ހުކުމް ކުރުމާ ގުޅުންހުރި ހުރިހާ ވަގުތީ އަމުރުތަކާ ދުރުން ނިންމާ ދުވަހު ނިންމުންތަކުގައިވެސް، ނިންމުމަށް ވާޞިލުވި ސަބަބު އެނގޭގޮތަށް މައްސަލައިގައި ލިޔުން ވަކިކުރުމާ ބެހޭ ހަމަތަކެވެ.

ސިފަ ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 ވަގުތީ އަމުރުގައި ނިންމުންތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު،

އަދި ބުނެވުނު ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބުތައް ބުނެދީފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، އެ ސަބަބު އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކުން ބުނެދެވިފައި އޮތްކަމުގައި ބެލެވޭކަން ނެތެވެ.

ވަގުތީ އަމުރު ނެރުން

12. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން މިނިވަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުން ބަލަމުންދާ މައިގަނޑު ދެ މަސްދަރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ވ. އެންޓި ކަރަޕްޝަން ކޮމިޝަން[3] މައްސަލަ އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[4] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 ވަގުތީ އަމުރާއިމެދު ނިންމިގޮތުގައި، އެ ދެ މަސްދަރަށް [illegible] [illegible] އެ ދެ މަސްދަރުގައި ބާރު ކަންކަން ފާތިމަތު ޢަބްދުﷲގެ [illegible] ހުށަހެޅި ވަގުތީ އަމުރަށް ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] ކުރި ގޮތަށް [illegible] [illegible] ގޮތަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުން [illegible] ނުވެއެވެ. މިހެންކަމުން ހައިކޯޓުން ގޮތެއް [illegible] މި ނިންމަންޖެހޭނީ، ފާތިމަތު ޢަބްދުﷲ ގެ [illegible] [illegible] އަދި ހުށަހެޅި ވަގުތީ އަމުރާއި ގުޅޭ ސިވިލް ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ވ. އެންޓި ކަރަޕްޝަން ކޮމިޝަން މައްސަލަ އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަމެވެ.

13. ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުނިވިޔަސް [illegible] ޙުކުމްގައި އެހެން އަމުރެއް ނެތް [illegible] [illegible]، ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބުތަކުގެ [illegible] ނުވަތަ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ [illegible] ކުރި [illegible] [illegible] [illegible]

---

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2012/SC-A/21 ވަނަ ޤަޟިއްޔާ

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2021/SC-A/43 ވަނަ ޤަޟިއްޔާގައި އެ [illegible] [illegible] [illegible].

ހަ[illegible] ހުރިއްޖެނަމަ ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދިނުމުގެ ބާރު ފަރާތަށް ލިބިގެންވާކަން [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ޤަވާޢިދުގެ 06 ގެ 295 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައި އެވެ.

14.ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނެކްސްބިޓް ލިމިޓެޑް ވ. އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން މައްސަލައިގައި ބުނެވިފައިވަނީ ވަގުތީ އަމުރުތައް ނެރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރުޠުތަކެކެވެ. އެއީ، ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ ޚާއްޞަ ޙައްޤެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ މަޞްލަޙަތެއް އޮތުމުގެ އިޙްތިމާލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ވަގުތީ އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވުމެވެ.

ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ ޚާއްޞަ ޙައްޤު

15.ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ ޚާއްޞަ ޙައްޤެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ މަޞްލަޙަތެއް އޮތުމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތްކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެވެ.

16.[illegible] ޢަބްދުالله ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢަބްދުالله [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހިމެނުމަށް ދައުލަތަށް އަމުރުކޮށްދިނުން ކަމަށް ވީހިނދު، އެފަދައިން ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ އެދިފައިވާފަދައިން ފުރުޞަތުދީގެން މައްސަލަ ބަލާ ކޯޓަށް ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ ގެ ނަމުން ވަކީލު އަދި ދާއިމީ ބިނާކޮށްގެން ހިމެނިފައިވާ ނިކަމެތިކަމަށް އެދިގެން ފުރުޞަތުދިނުމެވެ.

17. ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ވަކީލު އަމުރަށް އެދިފައިވާ ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ހަރަކާތްތެރިވާ މައްސަލައިގައި ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ ކޯޓުން އިޖުރާއާތުގައި ހިމެނިފައިވާ ފުރުޞަތު ދިނުން ނުހުއްޓުވައިދިނުމަށް ސިފަވާ ކަމަށް ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ އަށް ފުރުޞަތު ދެއްވާ ކަމަށް ނިޔާ ބަޔާންވެގައި ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ އަށް ދޭން ފުރުޞަތު ނުދެވުނު ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ ގެ ދައުވާގެ ހުށަހަޅުއްވުމަށް އެދުނުކަމަށްވެއެވެ. ދިނުމުގައި، މައްސަލައިގެ މުއްދަތުގައި ވަކީލު އަމުރަށް އެދި ފަރާތަށް ފޯރުކޮށް ގޮތުން ހިމާޔަތް ދިނުމަށް މުއްދަތު ދައުލަތުގައި ދޫކުރުމުގައި ހުށަހެޅުމެވެ.

ތަޙްޤީޤު ނުކުރެވޭ ގޮތަށް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުން

18. މި ހިއްސާކުރަނީ އަސާސީ ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުގައި ހިމެނޭ ކަމެއްކަމެވެ. ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ސިފަވާ ކަމަށް ހުކުމްކުރީ ދައުލަތުގެ މައްސަލައިގައި، ބަޔާންކުރި ފުރުޞަތުދޭނެ މައްސަލަ ބަލާ ކޯޓަށް އެދޭ ފަރާތުން ވަކީލު އަދި ދާއިމީ ބިނާކޮށްގެން ހިމެނިފައިވާ ފަރާތްތަކަށްދެވުނު ފުރުޞަތު އަދި މިހާ ހުށަހަޅައިދިނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސާބިތުވުމުގެ ބާރު ދާއިރާއިން ކަނޑައެޅުމަށްފަހު ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ހުށަހެޅުން ބާރު ނަމަވެސް ދެކެވޭ. ވަކީލު އަމުރަށް ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން އަދި ސަލާމަތީ، ސިފަވާ ކަމަށް މައްސަލައިގައި ބަޔާންވެފައިވާ ނިޔާގެ ޒާހިދު ޢަބްދުﷲ އަށް ފުރުޞަތު ދެއްވާ ކަމަށް ނިންމައިދިނުން ގޮތް ފުރުޞަތު ނުދީ އަސާސީ ޙައްޤުތަކުގެ ހިއްސާކުރާ ގޮތުގެ ދަސްތޫރުގެ އިންސާނީ ޙައްޤު ލިބުމަށް ހުއްދަ ދީފައިވަނީ ދިނުމަކީ ދެވޭ އިންސާފު ދީފި ގާނޫނީ ހިއްސާކުރާ ގޮތުގެ ދަސްތޫރުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ޙައްޤު ކަނޑައެޅުމެވެ. މައްސަލަ ބަލާ ކޯޓުން، ޒާހިދު

އަބްދުﷲ އަށް ހިއާ ދަސްތޫރުވުން ފެލެންޖެއް ދީފައިވާތީ ކަމަށް ކޯޓުން ނިންމި ނަމަވެސް އަވަސް ދުއްވަމުންދާ ޝަރީޢަތުގައި އުފަލަ ބަލާފައިވާކަމެއް ފާތިމަތު އަބްދުﷲ އަށް ދޭން ކަމުގެ ކަނޑައަޅާދިން ދައުލަތުން ޗިޓެއް ނުވެއެވެ. ފާތިމަތު އަބްދުﷲ އަށް ފޯރުގައި ބަހައްޓާ ފޯރުގައި ފޯނުން އަވަސް ގޮތުގައި ހަމަ ނުޖެހި ދިޔުމަކީ، އެފަރާތަށް ދިރާސާކޮށް ބަލާއިރު ނުފެނުނު ފަދަ އަދި އެހެން އިތުރަށް ބަހުސް ކުރުމަކަށް ދާއިރާއެއް ބާކީ ނުވެއެވެ.

ވަކީލު އަމުރަށް އެދުމުގެ ސިފަ

19. ފާތިމަތު އަބްދުﷲ ގެ ވަކީލުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އަރުޒީގެ ނަން ފޯރު ދިޔާ ވަކާލާތުގެ ވަކީލު އަދި ދާއިމީ ދިރާސާގައި ހިމެނުމަކަށް ނަން ކަނޑައެޅުމަށްފަހު، ފާތިމަތު އަބްދުﷲ އަށް ފޯރު ދިރާސާ ވަކާލާތުކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް ބަދަލުކުރުމަށް އެދިފައިވާ ކަމުން، ފާތިމަތު އަބްދުﷲ އަށް ވަކީލު އަމުރަށް އެދުމުގެ ސިފަ ދިރާސާކޮށް ވަކާލާތުކޮށްފައެވެ.

20. ވ. ސަރަޙައްދު އުފެދިގެން ހުކުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 ވަކީލު އަމުރާއިމެދު ނިންމާފައިވާ ބާޠިލު ގޮތުގައި ނިންމުމަށްފަހު ދޫކޮށްފައެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހު، ވިސްނުން ބަޔާންކޮށްދިނުމަށް ސަރަޙައްދުގެ އުފެދިގެން ހުކުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު B4-CR-2/VN/2021/03 "ވަކީލުއަމުރާއިމެދު ނިންމި ގޮތް" ބާޠިލްކޮށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2082/Cv-C/2021 ގެ ސިވިލް މައްސަލައިން ބަދަލުކުރި މަޢުލޫމާތު ދެން ސަރުކާރުން ގޮތުގައި ކަނޑައަޅައިދެންވީ، ފާތިމަތު އަބްދުﷲ އަށް ހިއާ ދަސްތޫރު 2018 އިން ފޯރުގައި ދިރާސާކޮށް ފޯރު ދިޔާ ވަކާލާތު ވަކީލު އަދި ދާއިމީ ދިރާސާގައި ފާތިމަތު އަބްދުﷲ ގެ ނަން އޮތް އެއްޗެއް ބަޔާންކުރި ކުރުމަށް ހުށަހެޅުނު ކޯޓުން އެއްބަސް ކަމުގެ ނިކުތުމަށް

ލިސްޓުގައި [illegible] ޢަބްދުﷲ ގެ ނަން [illegible] [illegible] ތަންފީޒު ކުރުމަށް [illegible] އެއްވެސް ކަމެއް [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ނެޝަނަލް ޕްލޭނިންގ ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އާއި ކަމާ ގުޅޭ އެހެން ފަރާތްތަކަށް އަންގައި އަމުރުކުރެއްވުން މިމައްސަލަ މިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ބަދަލުކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު